Υπόθεση C-731/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

1η Δεκεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Λουξεμβούργο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Νοεμβρίου 2021

Αναιρεσείουσα:

GV

Αναιρεσίβλητο:

Caisse nationale d'assurance pension

---

1. Αντικείμενο και στοιχεία της διαφοράς

1 Η αναιρεσείουσα και ο σύντροφός της, αμφότεροι γαλλικής ιθαγένειας και κάτοικοι Γαλλίας, είχαν καταχωρίσει κοινή δήλωση συμφώνου συμβίωσης στο tribunal d'instance de Metz (μονομελές πρωτοδικείο Metz, Γαλλία) στις 22 Δεκεμβρίου 2015. Αμφότεροι οι σύντροφοι ασκούσαν μισθωτή δραστηριότητα στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου.

2 Ο σύντροφος της αναιρεσείουσας απεβίωσε στις 24 Οκτωβρίου 2016 συνεπεία εργατικού ατυχήματος. Κατόπιν τούτου, στις 8 Δεκεμβρίου 2016, η τελευταία υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση σύνταξης επιζώντος από το Caisse Nationale d'Assurance Pension (εθνικό ταμείο ασφάλισης συντάξεων, Λουξεμβούργο).

3 Το Caisse Nationale d'Assurance Pension (εθνικό ταμείο ασφάλισης συντάξεων) ζήτησε από την αναιρεσείουσα να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία για την εγγραφή του συμφώνου συμβίωσης στο ληξιαρχικό ευρετήριο. Κατόπιν τούτου, η αναιρεσείουσα απευθύνθηκε στην υπηρεσία ληξιαρχικού ευρετηρίου της γενικής εισαγγελίας, η οποία την ενημέρωσε ότι η καταχώριση συμφώνου συμβίωσης η

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

οποία είχε λήξει με το θάνατο του συντρόφου δεν ήταν πλέον δυνατή μετά τον θάνατο.

4 Ως εκ τούτου, το Caisse nationale d'assurance pension (εθνικό ταμείο ασφάλισης συντάξεων) απέρριψε την αίτησή της για σύνταξη επιζώντος με την αιτιολογία ότι το σύμφωνο συμβίωσης, το οποίο είχε συναφθεί και καταχωριστεί στη Γαλλία, δεν είχε εγγραφεί στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου ώστε να είναι αντιτάξιμο έναντι τρίτων.

5 Με απόφαση της 25ης Ιουνίου 2020, το Conseil supérieur de la sécurité sociale (ανώτατο συμβούλιο κοινωνικής ασφάλισης, Λουξεμβούργο) απέρριψε την προσφυγή.

6 Η αναιρεσείουσα άσκησε αναίρεση.

2. <u>Σχετικές διατάξεις</u>

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7 Το άρθρο 18, το οποίο περιλαμβάνεται στο δεύτερο μέρος με τίτλο «[Α]παγόρευση των διακρίσεων και ιθαγένεια της Ένωσης», προβλέπει τα εξής:

«Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας. […]»

8 Το άρθρο 45 προβλέπει τα εξής:

«1. Εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Ένωσης.

2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.

[…]»

9 Το άρθρο 48 προβλέπει τα εξής:

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, ιδίως με τη θέσπιση ενός συστήματος που να εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζομένους, μισθωτούς και μη μισθωτούς, και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα:

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

α) το συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχής όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτής,

β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στις επικράτειες των κρατών μελών.

[…]»

Κανονισμός (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης

10 Στο τμήμα 2, με τίτλο «Άσκηση της απασχόλησης και ισότητα μεταχείρισης», το άρθρο 7 προβλέπει τα εξής:

«1. Ο εργαζόμενος υπήκοος ενός κράτους μέλους δεν δύναται στην επικράτεια των άλλων κρατών μελών, να έχει, λόγω της ιθαγένειάς του, διαφορετική μεταχείριση από τους ημεδαπούς εργαζομένους, ως προς τους όρους απασχόλησης και εργασίας, ιδίως όσον αφορά την αμοιβή, την απόλυση, την επαγγελματική επανένταξη ή την επαναπασχόληση αν έχει καταστεί άνεργος.

2. Απολαύει των ιδίων κοινωνικών και φορολογικών πλεονεκτημάτων με τους ημεδαπούς εργαζομένους».

Νομοθεσία του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου

Code de la sécurité sociale [Κώδικας κοινωνικής ασφάλισης]

11 Το άρθρο 195 προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη τυχόν άλλων προβλεπόμενων προϋποθέσεων, ο (η) επιζών (-ώσα) σύζυγος ή ο (η) επιζών (-ώσα) σύντροφος, κατά την έννοια του άρθρου 2 του loi du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats [νόμου της 9ης Ιουλίου 2004 περί των εννόμων αποτελεσμάτων ορισμένων συμφώνων συμβίωσης], δικαιούχου σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας δικαιούται σύνταξης επιζώντος. [...]».

Loi du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats (Νόμος της 9ης Ιουλίου 2004 περί των εννόμων αποτελεσμάτων ορισμένων συμφώνων συμβίωσης)

12 Το άρθρο 2 προβλέπει τα εξής:

«Ως σύμφωνο συμβίωσης κατά την έννοια του παρόντος νόμου νοείται η συμβίωση δύο προσώπων διαφορετικού ή του ίδιου φύλου, οι οποίοι στο εξής

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

καλούνται σύντροφοι, που διαβιούν ως ζευγάρι και έχουν προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 3 κατωτέρω».

13 Το άρθρο 3 προβλέπει τα εξής:

«Οι σύντροφοι που επιθυμούν να προβούν σε δήλωση συμφώνου συμβίωσης δηλώνουν εγγράφως προσωπικώς και από κοινού στον ληξίαρχο του τόπου της κοινής κατοικίας ή διαμονής τους το σύμφωνο συμβίωσής τους και την ύπαρξη σύμβασης σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία των συντρόφων, εφόσον έχει συναφθεί μεταξύ τους τέτοια σύμβαση.

Ο ληξίαρχος ελέγχει αν αμφότεροι οι συμβαλλόμενοι πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, χορηγεί βεβαίωση στους δύο συντρόφους στην οποία αναφέρεται ότι το σύμφωνο συμβίωσής τους έχει δηλωθεί.

Για τα πρόσωπα των οποίων η ληξιαρχική πράξη γέννησης έχει συνταχθεί ή μεταγραφεί στο Λουξεμβούργο, στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γέννησης κάθε συντρόφου γίνεται μνεία της δήλωσης του συμφώνου συμβίωσης.

Με επιμέλεια του ληξιάρχου, η δήλωση, στην οποία περιλαμβάνεται, κατά περίπτωση, αναφορά στη σύμβαση, διαβιβάζεται εντός τριών εργάσιμων ημερών στη γενική εισαγγελία για καταχώριση στο ληξιαρχικό ευρετήριο και εγγραφή σε αρχείο κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1126 επ. του Nouveau code de procédure civile [νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας].

Το σύμφωνο συμβίωσης αρχίζει να ισχύει μεταξύ των μερών από την παραλαβή της δήλωσης από τον ληξίαρχο, ο οποίος της προσδίδει βέβαιη χρονολογία. Είναι δε αντιτάξιμο έναντι τρίτων μόνον από την ημέρα εγγραφής της δήλωσης στο ληξιαρχικό ευρετήριο».

14 Το άρθρο 4 προβλέπει τα εξής:

«Για να καταστεί δυνατή η υποβολή της δήλωσης που προβλέπεται στο άρθρο 3, αμφότερα τα μέρη πρέπει:

1. να έχουν ικανότητα για δικαιοπραξία σύμφωνα με τα άρθρα 1123 και 1124 του Code civil [αστικού κώδικα]·

2. να μην συνδέονται με γάμο ή με άλλο σύμφωνο συμβίωσης·

3. να μην είναι συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας σε απαγορευμένο βαθμό σύμφωνα με τα άρθρα 161 έως 163 και το άρθρο 358 παράγραφος 2 του Code civil [αστικού κώδικα]·

4. να διαμένουν νομίμως στην επικράτεια του Λουξεμβούργου.

Το σημείο 4 ανωτέρω ισχύει μόνο για πολίτες τρίτων χωρών».

ΕΠΙΣΗΜΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

15 Το άρθρο 4-1 προβλέπει τα εξής:

«Οι σύντροφοι που έχουν καταχωρίσει το σύμφωνο συμβίωσής τους στην αλλοδαπή μπορούν να υποβάλουν στη γενική εισαγγελία αίτηση για εγγραφή [του] στο ληξιαρχικό ευρετήριο και σε αρχείο κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1126 επ. του Nouveau Code de procédure civile [νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας], υπό την προϋπόθεση ότι αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη πληρούσαν τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 κατά τον χρόνο σύναψης του συμφώνου συμβίωσης».

Ο Nouveau Code de procédure civile [νέος κώδικας πολιτικής δικονομίας]

16 Το άρθρο 1126 προβλέπει τα εξής:

«Τα αποσπάσματα των πράξεων και των αποφάσεων που πρέπει να τηρούνται στο ληξιαρχικό ευρετήριο αρχειοθετούνται στη γενική εισαγγελία. [...]»

3. <u>Επιχειρήματα των μετεχόντων στη διαδικασία</u>

Επιχειρήματα της αναιρεσείουσας

17 Ένας από τους λόγους αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα βασίζεται στα άρθρα 18 και 45 ΣΛΕΕ και στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011 που κατοχυρώνουν την ίση μεταχείριση μεταξύ διακινούμενων και ημεδαπών εργαζομένων, ιδίως όσον αφορά τα κοινωνικά πλεονεκτήματα.

18 Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα επικρίνει τη διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των προσώπων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και εκείνων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης σε άλλο κράτος μέλος.

19 Συγκεκριμένα, πέραν της καταχώρισης στην αλλοδαπή, το αλλοδαπό σύμφωνο συμβίωσης πρέπει επίσης να εγγραφεί στο ληξιαρχικό μητρώο της γενικής εισαγγελίας του Λουξεμβούργου για να είναι αντιτάξιμο. Η εφαρμογή της προϋπόθεσης αυτής σε σύμφωνα συμβίωσης που έχουν συναφθεί σε άλλο κράτος μέλος έχει ως αποτέλεσμα να εξαρτάται η χορήγηση σύνταξης επιζώντος στον επιζώντα σύντροφο των εν λόγω συμφώνων συμβίωσης από πρόσθετη προϋπόθεση πέραν εκείνων που επιβάλλονται στους επιζώντες συντρόφους συμφώνων συμβίωσης που έχουν συναφθεί στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου. Στην πρώτη περίπτωση, για τη χορήγηση της σύνταξης απαιτείται η τήρηση των προϋποθέσεων που επιβάλλει το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο συνήφθη το σύμφωνο συμβίωσης καθώς και της προϋπόθεσης της εγγραφής του στο ληξιαρχικό ευρετήριο του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, για τη χορήγηση της σύνταξης απαιτείται μόνον η τήρηση των προϋποθέσεων που επιβάλλει το δίκαιο του Λουξεμβούργου.

ΕΠΙΡΑΟΟΕΡΓΑΣΙΑΣ

20 Εξάλλου, η εγγραφή στο ληξιαρχικό ευρετήριο είναι αυτόματη για τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου (άρθρο 3 του νόμου της 9ης Ιουλίου 2004), ενώ οι σύντροφοι που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης στην αλλοδαπή οφείλουν να μεριμνήσουν προσωπικά για την εγγραφή, γεγονός που συνεπάγεται παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης εις βάρος των συντρόφων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης στην αλλοδαπή.

21 Η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η οποία προβλέπεται τόσο στο άρθρο 45 ΣΛΕΕ όσο και στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011, απαγορεύει όχι μόνον τις εμφανείς διακρίσεις λόγω ιθαγένειας, αλλά και κάθε μορφή συγκαλυμμένης διάκρισης, η οποία, κατ' εφαρμογήν άλλων διαχωριστικών κριτηρίων, καταλήγει στην πράξη στο ίδιο αποτέλεσμα (απόφαση της 13ης Απριλίου 2010, Bressol κ.λπ., C-73/08, EU:C:2010:181, σκέψη 40).

22 Μια τέτοια διάκριση λόγω κατοικίας (δεδομένου ότι το σύμφωνο συμβίωσης πρέπει να συνάπτεται στον τόπο κατοικίας) ενδέχεται να αποβεί περισσότερο εις βάρος των πολιτών άλλων κρατών μελών, δεδομένου ότι εκείνοι οι οποίοι δεν διαμένουν στην ημεδαπή είναι συνήθως αλλοδαποί (αποφάσεις της 14ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-542/09, EU:C:2012:346, σκέψη 38· της 20ής Ιουνίου 2013, Giersch κ.λπ., C-20/12, EU:C:2013:411, σκέψη 44, και της 14ης Δεκεμβρίου 2016, Bragança Linares Verruga κ.λπ., C-238/15, EU:C:2016:949, σκέψη 41).

23 Επομένως, η διάκριση λόγω κατοικίας συνιστά έμμεση διάκριση λόγω ιθαγένειας, η οποία εν προκειμένω δεν δικαιολογείται αντικειμενικά.

24 Ως εκ τούτου, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει παράβαση των άρθρων 18 και 45 ΣΛΕΕ, καθόσον με αυτήν κρίθηκε ότι οι αλλοδαποί σύντροφοι που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης στην αλλοδαπή έπρεπε να πληρούν μια πρόσθετη αυθαίρετη τυπική προϋπόθεση προκειμένου το σύμφωνο συμβίωσής τους να είναι αντιτάξιμο στην αλλοδαπή, γεγονός που συνιστά διάκριση λόγω εθνικής καταγωγής ή κατοικίας και εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι αναιρετέα για τον λόγο αυτό.

Επιχειρήματα του αναιρεσίβλητου

25 Το Caisse Nationale d'Assurance Pension (εθνικό ταμείο ασφάλισης συντάξεων) αμφισβητεί την ύπαρξη διάκρισης λόγω ιθαγένειας καθώς και το γεγονός ότι η εγγραφή στο ληξιαρχικό ευρετήριο είναι «αυτόματη για τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου».

Η γενική εισαγγελία

26 Ο εκπρόσωπος της γενικής εισαγγελίας επισημαίνει την πιθανή ύπαρξη διάκρισης μεταξύ των συντρόφων που έχουν συνάψει και καταχωρίσει σύμφωνο συμβίωσης

ΕΠΙΠΑΔΟ ΕΠΙΑΣΙΑΣ

στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και εκείνων που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης σε άλλο κράτος μέλος, δεδομένου ότι οι τελευταίοι θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις τόσο του κράτους μέλους στο οποίο συνήφθη το σύμφωνο συμβίωσης όσο και εκείνες του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου. Ο διπλός αυτός έλεγχος συνιστά εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, καθόσον ο επιζών σύντροφος συμφώνου συμβίωσης που έχει συναφθεί σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει σύνταξη επιζώντος στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου κατόπιν της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων από τον αποβιώσαντα σύντροφο μόνον εάν το σύμφωνο συμβίωσης πληροί, αφενός, τις τυπικές προϋποθέσεις καθώς και τις προϋποθέσεις καταχώρισης που προβλέπονται από το δίκαιο του τόπου της σύναψής του και της κατοικίας των συντρόφων και, αφετέρου, την προϋπόθεση περί εγγραφής του συμφώνου συμβίωσης στο ληξιαρχικό ευρετήριο του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, ενώ ο επιζών σύντροφος συμφώνου συμβίωσης που έχει συναφθεί στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου μπορεί να ζητήσει σύνταξη επιζώντος υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι το σύμφωνο συμβίωσης πληροί τις προϋποθέσεις του δικαίου του κράτους στο οποίο συνήφθη, συνεπώς εκείνες που προβλέπονται από το δίκαιο του Λουξεμβούργου, μεταξύ των οποίων η υποχρέωση εγγραφής στο ληξιαρχικό ευρετήριο.

4. <u>Εκτίμηση του Cour de cassation (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Λουξεμβούργο)</u>

27 Το σύμφωνο συμβίωσης αρχίζει να ισχύει μεταξύ των μερών από την παραλαβή της δήλωσης από τον ληξίαρχο, ο οποίος της προσδίδει βέβαιη χρονολογία. Είναι αντιτάξιμο έναντι τρίτων μόνον από την ημέρα εγγραφής της δήλωσης στο ληξιαρχικό ευρετήριο.

28 Από τον συνδυασμό του άρθρου 4-1 του νόμου της 9ης Ιουλίου 2004, το οποίο αφορά τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται στην αλλοδαπή, και του άρθρου 3 του ίδιου νόμου προκύπτει ότι τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και εκείνα που συνάπτονται στην αλλοδαπή διαφέρουν μεταξύ τους, καθόσον η εγγραφή στο ληξιαρχικό ευρετήριο του συμφώνου συμβίωσης που συνάπτεται στην αλλοδαπή απαιτεί, πέραν των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων που επιβάλλει το δίκαιο του κράτους στο οποίο έχει καταχωριστεί το σύμφωνο συμβίωσης, να πληρούνται και οι προϋποθέσεις που επιβάλλει το άρθρο 4 του λουξεμβουργιανού νόμου της 9ης Ιουλίου 2004 για τα σύμφωνα συμβίωσης που συνάπτονται στο Λουξεμβούργο.

29 Η νομοθεσία του Λουξεμβούργου δεν αποκλείει από τη χορήγηση σύνταξης επιζώντος τον επιζώντα σύντροφο συμφώνου συμβίωσης που έχει συναφθεί σε άλλο κράτος μέλος. Δεν εξαρτά το ευεργέτημα του δικαιώματος αυτού από την προϋπόθεση της ιθαγένειας ή της κατοικίας. Απαιτεί απλώς ο επιζών σύντροφος, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας ή της κατοικίας του και ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία συνήψε το σύμφωνο συμβίωσης με τον αποβιώσαντα μισθωτό που άσκησε

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΙΑΣΛΑΣ

την επαγγελματική του δραστηριότητα στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, να έχει εγγράψει το σύμφωνο συμβίωσης στο ληξιαρχικό ευρετήριο. Επομένως, η διατύπωση αυτή είναι η ίδια για όλους τους επιζώντες συντρόφους.

30 Κατά συνέπεια, το δίκαιο του Λουξεμβούργου δεν εισάγει άμεση διάκριση μεταξύ Λουξεμβούργιων συντρόφων και συντρόφων οι οποίοι είναι πολίτες άλλου κράτους μέλους, ανάλογα με το αν το σύμφωνο συμβίωσης συνήφθη στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου ή στην αλλοδαπή.

31 Ωστόσο, ακόμη και αν μια διάταξη του εθνικού δικαίου εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλους τους εργαζομένους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, πρέπει να θεωρείται ότι εισάγει εμμέσως δυσμενή διάκριση εφόσον είναι ικανή, ως εκ της φύσεώς της, να θίξει περισσότερο τους εργαζομένους που είναι πολίτες άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους ημεδαπούς εργαζομένους και, συνεπώς, ενέχει τον κίνδυνο να θέσει σε δυσμενέστερη μοίρα ειδικότερα τους πρώτους, εκτός αν είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη και ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό (απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, σκέψη 24).

32 Η υποχρέωση που επιβάλλεται στους συντρόφους οι οποίοι έχουν ήδη καταχωρίσει το σύμφωνο συμβίωσής τους σε άλλο κράτος μέλος να το εγγράψουν στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, η οποία συνεπάγεται ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του νόμου της 9ης Ιουλίου 2004 πρέπει να πληρούνται κατά τον χρόνο σύναψης του συμφώνου συμβίωσης στην αλλοδαπή, επηρεάζει ειδικότερα τους συντρόφους που είναι πολίτες άλλου κράτους μέλους, οι οποίοι, ασκώντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, μετακινούνται από το κράτος μέλος κατοικίας τους στο Λουξεμβούργο προκειμένου να ασκήσουν εκεί επαγγελματική δραστηριότητα, η οποία, ενδεχομένως, θα παράσχει στον σύντροφο δικαίωμα να του χορηγηθεί σύνταξη επιζώντος.

33 Επομένως, η υποχρέωση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, καθόσον θίγει περισσότερο τους διακινούμενους εργαζομένους που είναι πολίτες άλλων κρατών μελών απ' ό,τι τους ημεδαπούς εργαζομένους.

34 Μολονότι ο περιορισμός αυτός ενδέχεται να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένος και ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι τη διασφάλιση της αντιταξιμότητας του αλλοδαπού συμφώνου συμβίωσης έναντι τρίτων προκειμένου τα μέρη του να απολαύουν των ίδιων πλεονεκτημάτων με εκείνα που παρέχονται στους ημεδαπούς, εντούτοις, η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τον τρόπο επίλυσης του ζητήματος, το οποίο δεν έχει ακόμη αποτελέσει αντικείμενο προδικαστικής αποφάσεως.

35 Επομένως, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα.

ΕΠΙΡΑΟΟΕΡΙΑΣΙΑΣ

5. Προδικαστικό ερώτημα

36 Το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) υποβάλλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως τα άρθρα 18, 45 και 48 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθεται σε διατάξεις του δικαίου κράτους μέλους, όπως το άρθρο 195 του Code luxembourgeois de la sécurité sociale (λουξεμβουργιανού κώδικα κοινωνικής ασφάλισης) και τα άρθρα 3, 4 και 4-1 του loi modifiée du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats (λουξεμβουργιανού τροποποιημένου νόμου της 9ης Ιουλίου 2004 περί των εννόμων αποτελεσμάτων ορισμένων συμφώνων συμβίωσης), οι οποίες εξαρτούν τη χορήγηση σε επιζώντα σύντροφο συμφώνου συμβίωσης το οποίο έχει συναφθεί και καταχωριστεί εγκύρως στο κράτος μέλος καταγωγής, σύνταξης επιζώντος η οποία οφείλεται λόγω άσκησης από τον αποβιώσαντα σύντροφο επαγγελματικής δραστηριότητας στο κράτος μέλος υποδοχής, από την προϋπόθεση της εγγραφής του συμφώνου συμβίωσης σε ευρετήριο που τηρεί το εν λόγω κράτος για να ελέγχει εάν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται από το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους για την αναγνώριση του συμφώνου συμβίωσης και τη διασφάλιση της αντιταξιμότητας αυτού έναντι τρίτων, μολονότι η χορήγηση σύνταξης επιζώντος στον επιζώντα σύντροφο συμφώνου συμβίωσης, το οποίο έχει συναφθεί στο κράτος μέλος υποδοχής, εξαρτάται μόνον από την προϋπόθεση το σύμφωνο συμβίωσης να έχει συναφθεί και καταχωριστεί εγκύρως στο κράτος αυτό;»

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ